

rioder har været betydelige Indskrænkninger underkastet. Saaledes blev ved allerhøieste Resol. af 26de October 1785 al Brændeviinsbrænden paa Bornholm forbudet, hvilket ogsaa ffete den 9de Januar 1813, hvilket sidste Forbud i Genhold til Reskript af 23de Juli 1813 forandres derhen, at det tillodes Kjøbstædborgerne og visse Landbrugere at brænde, mod at svare en Naturalafgift af 1 Ed. Byg af hver Kjedel indtil 100 Potters Indhold, og derefter stigende forholdsviis til Kjedelens større Indhold. Disse Indskrænkninger saavel som endeel andre i Aarene 1812 og 1813 bleve igjen hævede ved allerhøieste Reskript af 15de November 1814, hvori udtrykkeligt bemærkes, at Kongen igjen vil forunde Dens Beboere alle de Friheder i den ommeldte Henseende, hvori de vare i Besiddelse forinden 1812. Dog, bemærkes det af Cancelliet, at disse Forbud altid ffete i Dens egen Interesse, navnlig naar Omstændighederne lode befrygte Mangel paa Brød og Sædekorn, ligesom de derfor under forandrede Forhold igjen ere hævede. Skjøndt saaledes Frihed til Brændeviinsbrænden ikke kan ansees som noget egentligt Privilegium, fandt Cancelliet dog, at en Productionsafgift ikke burde paulægges uden Bederlag, paa Grund af det i Forklaringen af 21de September 1770 givne Tilfagn, hvorefter Bornholmerne vel ikke kunde forventes fritagne for nye extraordinære Paalæg, men hvori der i saa Fald tilfuges dem lemsældig Behandling. Bornholm har nemlig altid været fri for Consumtion, og selv i de Perioder, hvor Brændeviinsbrænden paa Den var forbudet eller indskrænket, indførtes Brændeviin til Den frit, og en Brændeviinsproductionsafgift vil saaledes blive en ny extraordinær Skat, ved hvis Paalæg den tilfagte lempelige Behandling bør iagttages. Rentekamret tiltraadte denne Cancelliets Formenting.

Sagens hele Stilling gav de forskjellige Regjeringscollegier Anledning til at tænke sig den ordnet mod et billigt Bederlag til Bornholmerne.

Den første Beregningsmaade for dette, der

blev bragt under Forhandling, var den, at Bornholms Amtsrepartitionsfond tilffikredes til Anvendelse i Dens Almeen-Interesse med nærmere allerhøieste Approbation enten en vis Capital een Gang for alle, eller for et vist Tidrum, f. Ex. 10 Aar, den fulde Netto-Indtægt af den dersteds oppebaarne Brændeviinsproductions-Afgift, Netto-Indtægten beregnet efter Brutto-Indtæderne med Fradrag af udbetalte Consumtionsgodtgjørelser for udført Brændeviin og de i den Anledning foreggede Administrationsudgifter. Rentekammeret formeente blot, at denne Capital hensigtsmæssigere kunde danne en særegen Fond, adffilt fra Amtsrepartitionsfonden.

I den Retning indlebedes gennem Amtmanden paa Bornholm Forhandlinger med Amtsraadet og Kjøbstadernes Communal-Be styrelser.

Sidstnævnte have gjort Paastand paa, hvad de kalde, fuldstændig Erstatning for deres hidtidige Brændeviinsbrændingsfrihed, og søge den begrundet i Grundlovens § 87. De fordre, at Erstatningen ei alene skal omfatte alt det Brændeviin, som produceres paa Den, men ogsaa det, som indføres til Forbrug. Fremdeles ønske de, at Erstatningen udbetales hver enkelt Commune i Forhold til Folkemængden, men dog helst, at det forbliver ved det Gamle.

Af Amtsraadet have 3 Medlemmer indstillet principaliter, at Afgiftsfriheden maa vedblive, subsidialiter, at Afsløsningen ffeer med en Capital 25 Gange saa stor som Middels-Indtægten af 10 Aars Brutto-Afgift. Et enkelt Medlem udtalte sig for en Erstatning af 400,000 Rdd. een Gang for alle. Alene Formanden og Provst With erklærede sig for en Erstatning lig en Capital, som i 4 pCt. Rente afgav, hvad Halvparten udgjør af Brutto-Afgiften af alt det Brændeviin, som consumeres det første Afgiftsjaar. Samtlige Medlemmer erklærede sig for, at Godtgjørelsen indbetales i en Fond, som bestyrede af Udvalgte af Communerne, og hvis Renter fordeltes mellem disse efter Folkemængden.